

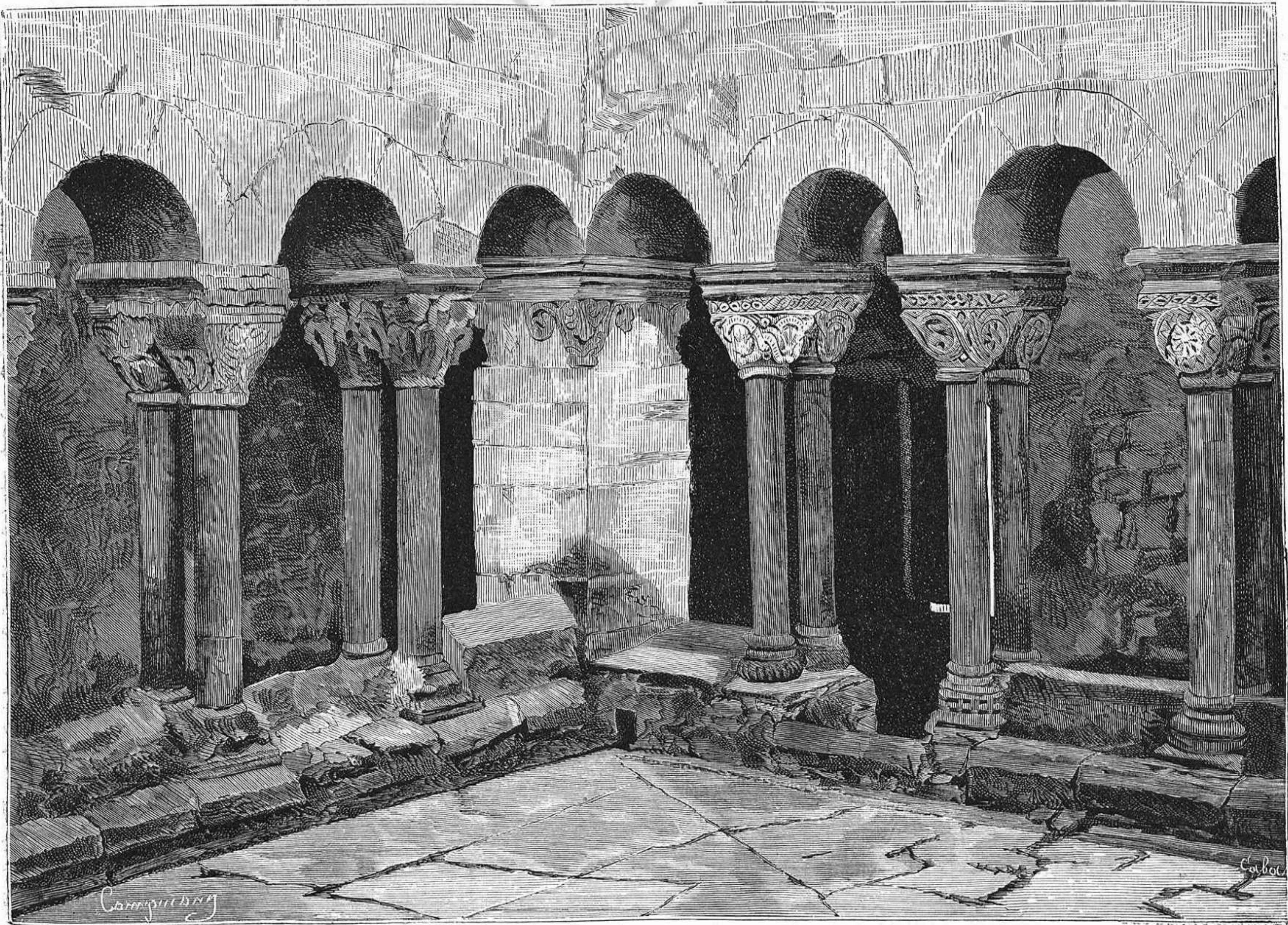
PERIÓDICH DESENAL, ARTÍSTICH, LITERARI Y CIENTÍFICH

Any II

Barcelona 10 de Mars de 1881

Núm. 25

PREUS DE SUSCRIPCIÓ				Se publica los días 10, 20 y 30 de cada mes	PREUS DE SUSCRIPCIÓ PAGANT EN OR	
ANY	SEMESTRE	TRIMESTRE	MES	DIRECTOR-PROPIETARI	ANY	SEMESTRE
Espanya	60 rals	32 rals	18 rals	6 rals	CARLOS SANPONS Y CARBÓ	
Païssos de l' Unió Postal	76 *	40 *	*	UNIÓ, 28	Cuba y Puerto-Rico	5 pesos forts
No 's servirà cap suscripció que no 's pagui per endavant						
Y en los otros païssos, los preus d' Espanya y ademés lo franqueig						

[CLAUSTRE DEL MONASTIR DE SANTA MARÍA DE L' ESTANY]

Fotografia de Jaume Monràs, de Manresa

SUMARI

TEXT. — CRÒNICA GENERAL, per R. = NOSTRES GRABATS, per Eduard Tamaro. = CARTAS CONFIDENCIALS. Esbós d' una novel·la (continuació), per Francesch de Boter. = MODESTIA (poesia), per Ramon E. Bassegoda. = CONGRÉS CATALÀ DE JURISCONSULTS, (continuació), per S. Ribot. = BELLAS ARTS, per Frederich Prieto. = NOVAT. = LLIBRES REBUTS.

GRABATS. — CLAUSTRE DEL MONASTIR DE SANTA MARÍA DE L' ESTANY. = LA MAJA. = CANAL D' AIGUAS DE VENTO EN LA HABANA. = TAPISSERIA Ó BRODAD DEL GÈNESIS EN LA CATEDRAL DE GIRONA.

CRÒNICA GENERAL

DESAPERCEBUT hauria passat lo Carnestoltes d' en guany á no ser per la magnífica cabalgata organitzada per los socis de *L'Era*, digna continuadora del célebre Taller Embut que tan digna fama va conquistarse en aquest género de diversions. La comitiva's componia de personatges de totes las nacions de las cinquants parts del mon caracterisats com may haviam vist ab trajes luxosíssims y d' un gust innegable. L' apotheosis final coronava dignament l' espectacle y deixá ab un pam de boca oberta á l' immensa generació qu' en la nit del dimarts, discurria per la Rambla, fent los últims honors al Carnestoltes d' enguany.

La rua estigué desanimada en alt grau; las disfressas escassejavan y encara mes escasejava lo bon gust entre elles. Los cafés estiguieren totes las nits plens de gom á gom; los puestos eran com cada any, presos per assalt.

Per fi termenaren aquests tres dies de disbauxa ab gran alegria del sentit comú y de la moral qu' en aquests dies del any surten per igual atropellats.

Y estem ja en plena Quaresma, temps de mortificació y de penitència, que debem consagrar molt especialment segons nos ho mana nostra religió á la pràctica de las obras bonas, á si d' obtenir la remisió del castich de que 'ns haguen fet mereixedors per nostres culpas y pecats.

Potser no trovem en tot lo demés del any una diada que 'ns fasen sentir ab tanta violència com lo dimecres de cendra. Las sensillas paraules «Recordat home de que 'ts pols, y en pols has de tornar» ab que l' Iglesia nos posa de manifest lo miserable de nostre origen nos omplen d' un esglay y terror inesplicables; en tal dia sentim tots los tormentos d' un condemnat á mort. La mort sempre ha estat pera nosaltres l' idea absoluta més terrible que pot concebirse.

Res d' estrany que tan lúgubres ideas nos porten á la memoria l' infortunat poble de Puigcerdos, de la província de Lleyda, qu' està pròxim á desapareixer en lo més esfarehidor dels cataclismes, per fenomens geològichs de que per are no 'ns podem donar compte. Així ho creuen lo distingit enginyer jefe d' obres públicas de la província don Lluís Corsini y 'ls ajudants que l' accompanyaren en sa visita á dit poble senyors don Antoni Cirera y Ripoll y don Marian Izquierdo. La ruina de dit poble, es segons opinan dits senyors inevitable en un plazo més ó menys llarg, y no hi ha altre remey pera evitar las desgracias de personas, que son las més sensibles de totes, que l' abandono complert é inmediat de la població infortunada. Si així no 's fa es fàcil que 'l dia menos pensat vajan á sepultarse en las simas més espantosas los cent xeixanta sers humans qu' avuy hanbitan á Puigcerdos.

Pera ocurrir á totes aquestas desgracias proposa dit enginyer l' emplàsament de la nova població en un siti per ell expresament designat, emplàsament que 's podria portar á cap ab la relativament insignificant suma de 10,000 duros. Pera procurarse aquest recursos creu que 's podria:

1.º Apelar als recursos que pera cassos tan terribles han guardat sempre nostres lleys.

2.º Utilizar lo concurs de la comarca pera un poble germà ferit de mort y qu' en mitx de sas tristesas, casi no pot ni acerta á demanar favor.

3.º Acudir als cors caritatius, que penetrats de la gran idea del be no 's cansan ni poden cansarse may de suavisar las amarguras de nostres semblants.

Lo que convé actualment es que ja ab uns recursos ó ab uns altres se porte á cap la construcció de la nova població; fora un crim de lesa humanitat que per una miserabile cantitat d' or permetesssem la mort més terrible de 160 germans nostres, crim tan mes abominable quan de sobras hauria sigut prevista la catàstrofe que 'ls amenassava.

La qüestió d' Andorra va fentse cada dia més difícil; fins y tot se parla y ab lo to més formal de que la guerra civil ha estallat en aquellas valls fins avuy dia tan

aforunadas. L' origen de las discordias sembla qu' es en l' ocasió present la malehida qüestió dels jochs prohibits. Ab aquest motiu entre França y Espanya qu' assumeixen lo protectorat de la Republica s' han creu hat comunicacions y despatsos y han tingut lloc conferencies ab l' únic objete de deixar assegurada la tranquilitat entre 'ls avans pacífichs andorrans. Y ultimamente los delegats dels co-prínceps, que son d' una part lo senyor Bisbe d' Urgell y d' altra la Republica Francesa, han publicat una proclama á fi de lograr los fins indicats, que Deu vulga tinga l' eco que 's mereix entre aquells enemistats habitants.

La proclama està plena de bons concells é inspirada en los mes nobles sentiments de moralitat y honradeza. Per això los andorrans haurian de recordar que qui no vol creure la bona mare ha de creurer la pell de cabra y be podria ser que en l' ocasió present la pell de cabra consistís en la pèrdua de sa independència y en l' annexió á qualsevol dels estats que fins avuy dia han tingut á aquella petita república com una especie d' afiliada.

* *

Las festas celebradas á Paris en honor del gran poeta Victor Hugo obtingueren l' èxit més complert que podian desitjar los seus organisadors.

Los diaris de tots los colors polítichs n' han publicat aqueles dias minuciosas ressenyes com si volguessen contribuir per sa part al grandios homenatje tributat al venerable ancí de la poesía. Tan per aquest motiu, com per haber publicat en nostre número anterior lo programa d' aquestas festas, no n' parlarem tan extensamente com ho haurian fet ab gran satisfacció per part nostra. Tothom sap que fins lo President de la República, M. Grevy, com si 's tractés d' un monarcha, l' hi envia una magnífica toya de flors. També l' hi feren presents: M. Ferry, en nom del ministeri, d' una magnífica ànfora de Sevres, y 'ls actors de la comèdia francesa d' una corona colosal de flors; altres obsequis rebé Victor Hugo que res te d' estrany no recordém en aquest moment.

Una delegació de noys quals porta estandart era una hermosissima noyeta pujá á visitar al insigne poeta; aquest los rebé carinyosíssimament besant á las criaturas mes petitas, y especialmente á la que duya l' pendó ahont hi figurava aquesta llegenda *L'art d'etre grand pere*. Aquesta noyeta, d' una ignorència incomparable, recità ab veu tremolosa la inspirada poesía de Catul Mendez, qu' á continuació insertem, encara que sia molt defectuosament traduïda, com trevall fet á corre cuýta:

I

Nosaltres som las tendras auzellatas
soms las silvias (1) de vol enjogassat,
que venen á cantar sas cansonetas
al àguila capdalt.

Encara que terrible ella es manyaga
y sens qu' això l' hi mogu son enuig
lo seu caparonet bien be' amaga
en son plomatje fluix.

II

Nosaltres son tot just flors en poncella
qu' esclaratán ab l' auba de demà
y regalem ab nostre olor novella
al roure secular.

Valent lluya ab lo vent que fort udola
y sols ne tem en mitx del remoli
per la flor qu' a sos peus tota tremola
de por casi morint.

III

Y aquí hem volgut venir, tendra quixalla,
ben contents de la vida y satisfets,
per festejar al triomfant rialla
á nostre bon jayet.

Y si per cas ho tenen per agravi
Joana y Jordi, (2) ells fassin lo seu fet!
pixor per ells; per' xò abrasseunos avi
y sortirem contents.

Al termenar la noyeta de recitar aquesta poesía los ulls del poeta s' habian omplert de llàgrimas; per mes qu' havia procurat contenir-se, l' emoció va acabar per dominarlo.

Fou també obsequiat per l' Ajuntament de Paris, los felibres de Paris, los felibres del Mitx-dia, y entre ells per Roumieu que també l' hi dedicà una sentida poesia, per los col·legis y escolas de primera y segona ensenyansa, los inválits, los artillers y gran número de representants de las corporacions literaries, dels departaments y moltes altres de diferents nacions.

Entre las moltes felicitacions qu' aquel dia s' reberen en l' hotel de l' avinguda d' Eylau s' compta la del il·lustre historiador César Cantú, afortunadament resucitat de la mort que á ma ayrrada sufri per part d' alguns periodistas d' Europa.

Veus aquí com s' expressava

(1) Nom de la *Silvia rubecula* de Lath, auell predilecte de Victor Hugo, molt útil á la agricultura perque 's deixa á la cassa d' insectes. En català s' anomena també *Tuhich*, nom onomatopeych, tret del cant del auell; en castellà s' anomena *curreda*.

(2) Nom dels dos nets de Victor Hugo.

«Victor Hugo y'l romanticisme en França,» tal era l' titol d' un article publicat en 1832 en un periódich de Milan, reproduhit mes tard per altres d' Europa, y en lo qual, per primera vegada, se donava á coneixer á Italia la gloria de Victor Hugo.—Estava escrit per Cesar Cantú.

Al passar per devant de Victor Hugo la bandera de l' Alsacia y Lorena, Victor Hugo tingué qu' aixugarse las llàgrimas, com si en aquell moment repercutissen en son cor totes las desgracias qu' experimentà França en las desoladoras jornades de 1870.

Y no fou solsament á Paris ahont se tributaren obsequis á Victor Hugo; també en los departaments, si be en mes petita escala, ja que no ab menor entusiasme, fou celebrat lo natalici del poeta qu' es la gloria de la França contemporánea.

* *

Com era molt de suposar també á Barcelona ha trovat eco la idea de festejar d' una manera solemníssima l' geni immortal de Calderon de la Barca.

La Real Academia de Bonas Lletres obra ab aquest motiu un concurs pera premiar diferents traballs literaris. Ab molta estranya nostra hem vist que sols la llengua castellana era admesa pera concorrer al certamen, puig que 's tracta d' una academia que sempre s' ha distingit per son amor á las cosas de Catalunya, cosa gens d' estranyar ja que 'ls escriptors catalans de mes nota forman part de tan escullida corporació; la nostra admiració creixia més y més al considerar qu' actualment estava presidida per un catalanista tan conceptual com á tal com ho es lo senyor D. Joaquín Rubió y Ors, pero després se 'ns ha dit que no era á la Academia á qui debia atribuirse aquesta mostra d' intolerancia y poca consideració pera nostre llengua estimadissima. En efecte, hi ha qui preten saber molt per cert, que especialmente en lo que concerneix á la refundació del «Médico de su honra,» la Diputació Provincial es la que s' ha volgut colocar en tan desfavorable terreno, ja que posà per condició, *sine qua non*, pera oferir lo premi en metàlich que deu adjudicarse á dita refundació, que la llengua catalana fos excluida del concurs. Aquesta resolució, que en veritat honra molt poch als successors dels Claris y Tamarits, hi ha qui també diu que fou casi imposta per un dictamen de la secció de Foment de la mateixa Diputació, secció de la que, sino 'ns enganyem, forman part lo conegut escriptor dramàtic català Sr. D. Joseph Maria Arnau y 'l no menys entusiasta catalanista de Vich senyor don Francisco Masferrer.

Podriam saber que es lo que hi puga haver de veritat en tant embolicada qüestió?

R.

7 de Mars de 1881

NOSTRES GRABATS

CLAUSTRE DEL MONASTIR DE SANTA MARÍA DE L' ESTANY

ALTRE del monastirs esparramats ab profusió per tuta Catalunya y casi olvidats per sa molta antiguetat y vicissituds dels temps, es lo de Sta. Maria de l' Estany, situat entre Manresa y Moyà á una hora y mitja de l' última població.

Aquest monastir que fou dels PP. Agustins, data, segons es presumible, del segle xi ó xii, lo qual podria segons es de creure precisar, si s' examinen los numerosos pergamins y llibres de son antich arxiu. N' obstant l' incuria present, l' aspecte general del monastir, y en especial los preciosos detalls del claustre de que dona mostra nostre grabat, acreditan que per lo ménos l' últim, fou treballat en lo segle xii, apurantse totes aquelles galas d' entrellosas y fullatges tan propias del estil romànic y tan agradables en sa varietat y esmerada execució.

Ademés d' aquests interessants claustres, conserva lo monastir de l' Estany alguns altres objectes dignes de estudi, com son entre ells, algunas bacinas de llautó del segle xvi traballades ab molta pulcritud y demostrant sos grabats é inscripció que son de procedencia alemanya, com moltes altres encara conservadas en diferents parroquias; y una preciosa mitra de seda brodada de diferents colors, la que presenta en son anvers la Coronació de la Verge María y en son revers l' Anunciació. En nostre concepte aquesta mitra que fou portada pels Abats de l' Estany, correspon al segle xv.

LA MAJA

QUADRO DE DON VICENS PALMAROLI

Ab la gentilesa d' estil y riquesa de colorit propia del reputat pintor don Vicenç Palmaroli, descolla entre las obras de la moderna escola pictòrica espanyola, lo quadro que reproduhim, titulat per son autor *la Majá*.

Conegut aquest singular tipo andalus, es sapigut que fins á últims del primer terc del present segle, època á que 's refereix lo quadro, conservá las robes ricas de

color y profusament adornadas de blondas ó passamañerías, que l' han fet popular dintre y fora d'Espanya, y precisament allí no es ménos sapigut que sé l' ha generalisat d'una manera absurda algunas vegadas, considerantlo com á tipo únic popular espanyol.

Si ben entesa es la figura que pinteja la guitarra, no es ménos adecuada la composició del fondo y accesorios, contribuïnt tot d' una manera sumament armónica á la perfecció del quadro que debia buscarse també en lo conjunt y bon arreglo dels detalls, una vegada que l' asunto quedaba concretat á una sola figura.

CANAL D' AIGUAS DE VENTO EN LA HABANA

Lo lloc de Vento dista uns 14 kilòmetres de l'Habana y en son districte naix per diferents manantials una gran cantitat d'aigua tan bona y saludable com la ferrugosa de Moncada.

Pera la conducció d'aquesta nigua á la Habana se han efectuat grandiosas obras de moltíssima importància y gracias al distingit brigadier l' ingenier Excelentíssim Sr. D. Francisco Albear toca ja á son terme la canalisió de ditas aigües.

Nostre correspolcal artístich, l' escultor don Romá Clausolles, nos ha remés los dibuixos que reproduhim, per medi dels que pot formar-se alguna idea de l' importància de las obras, consistentes en la presa de las aigües del riu Almendares que atravesa lo Canal; passant després los conductes de l'aigua per sota del mateix riu; completant l' idea de ditas obras, una vista de las excavacions pera l'aqueducte y altre del gran canal conductor.

TAPISSERIA Ó BRODAT DEL GÉNESIS (EN LA CATEDRAL DE GIRONA)

Conformes en tot ab las detingudas apreciacions de don Enrich Claudi Girbal, respecte aquesta important obra, en l'article que escrigué sobre la mateixa; no podem fer més que extractar en lo que permet nostre periódich lo que allí ab tanta justesa ve exposat.

La tapisseria que reproduhim, mideix 4'15 metres l' ample per 3'65 d'alsaria. Son assumptu es lo Génesis y pot dividir-se en tres parts: centre, fondo y cenefa.

En lo fondo del petit ruedo central, apareix l'imatge hieratica de Cristo ab lo llibre obert que diu: *Sanctus Deus y als costats de l'imatge, se llegeix Rex fortis.* En l' orla corra lo versicul 3, cap. 1.ª del Génesis: *dixit quoque Deus fiat lux, et facta est lux.*

La orla del centre major conté lo versicul 1.ª, capítul 1.ª del Génesis, *In principio creavit Deus cælum et terram, mare et omnia quæ in eis sunt. Et vidit Deus omnia que fecerat et erant valde bonæ.*

Lo compartiment de l'esquerra del central superior, representa l'àngel de las tenebras que omplenaban lo caos, y lo compartiment del mitjà termina lo versicul 2.ª dient: *Spiritus Dei ferebatur super aquas, destacante sobre ditas aigües la coloma simbólica ab la que Sant Geroni simbolisaba l'esperit Deu, dominant la matèria pera animarla.* Al costat trobas representat l'Àngel de la llum, oposada á las tenebras.

En los dos compartiments següents, en lo de l'esquerra s'ostenta un disco flotant entre aigües, ahont se llegeix lo versicul 6: *fecit firmamentum in medio aquarum.* Lo de la dreta completa lo versicul, dient: *ubi dividit aquas ab aquis, y en lo firmamentum figurantur dos discos ab las figures del Sol y de la Lluna seguint á la mitologia, que representava ab ells Apolo y Diana.*

Lo compartiment central de la meitat inferior, representa l'obra del quint dia ab la creació dels animals, volàtils, réptils, etc.; y així ho aclara la llegenda dels versiculs 20 y 21.

A la dreta apareix l'assumptu del vers. 20, cap. 2.ª, ó sia la nominació dels animals per Adam, llegintse *Adam non inveniebat similem sibi.* En lo colateral se representa la formació de la dona y se llegeix: *In misit Dominus soporem in Adam et tulit unam de costis ejus, apareixen en primer terme l'arbre de la vida: lignum miferum.*

En lo espai entre lo gran cercle y la cenefa se representan segons sembla, sobre fondo amosaïcat, los cims de totes las muntanyas; y en lo centre d'aquests quatre ànguls los punts cardinals *Septentrio, Auster, Subsolanus, y Cepirus* indicats per altres tantas figures de genis, montats sobre una especie de manxes ú bots, que tocan unas dobles trompetas á guisa de mànegas, per ahont llensan lo só ó fluit dels diferents vents que personifican, portant aquests genis ademés de las alas comunes, altres talars en los peus.

La cenefa se troba bastant deteriorada y falta en la part dreta y casi per complet en la baixa. Lo quadro de l'àngul superior de l'esquerra simbolisa lo riu *Geon* un dels quatre derivats de la font del Paraïs, y los assumptos de l'orla superior representan á Samsó, ab la barra de polí, l'estiu per medi d'uns segadors y la dalla ab lo mot *Felix estus.* La tardor bremant ab una fals y un raim y prop d'ell una nouera ab la lletra *Nux.*

Segueix lo símbol de l'any, per medi d'un vell barbat, ab alas en lo cap, grossa á manera de ceptre en una mà y lo símbol de creu en l' altre, portant lo mot *Au-mos.* Segueix la representació del hivern *Hyems* per medi de un vell que s'ascalfa los peus, ab dos caps alats ab los mots *Gelus Frigus.*

En l' altre quadro se presenta un home fangant ab los veats *frigus* y *calida* ab altres paraules borrhadas; y lo últim quadro no es de fàcil deixiframent per son mal estat.

En la cenefa lateral esquerra se representan de baix á dalt los sis primers mesos de l'any, y en la colateral es probable se representarien los demés.

La cenefa inferior conté passos de la vida de Sta. Helena y de la descoberta de la Vera-Creu.

Manifesta molt acertadament lo senyor Girbal, de acort ab Mr. Davillier y ab lo director de la fàbrica de tapissos dels Gobelins Mr. Darcel, que sols convencionalment s'ha titulat tapisseria á l'obra que 'ns ocupa, puix es més propiament un brodat.

Mr. Davillier opiná que aquest brodat no sols podia considerar-se del segle xii per lo ménos, sino que la forma quadrada de las lletras y son aspecte més romà que romànic recordaban certas miniatures del *Virgili del Vaticà* conceptuals del segle vi; notantse també analogias ab alguns mosaics del cor de la Catedral d'Aosta reputats per molt antichs.

Per lo escrit pot coneixers la gran importància de aquest rarissim brodat, de qual restauració y conservació ha cuidat particularment lo Degà don Joseph Segalés y es d'esperar que seguirá apreciantse y essent objecte del estudi que demana sa originalitat y antigüedad senyalada.

EDUARD TÁMARO.

CARTAS CONFIDENCIALS

ESBÓS D' UNA NOVELA

(Continuació)

Barcelona 22 Agost de 187..

No may qu'ho hagués fet! Cercava un lenitiu á mon torment, y he trobat en son lloc major forsa á mon mal, cercava aigua frescal pera amivar lo foix que m' abrusa, y he estimulat ma set sens trobarne ni una gota tan sols; cercava 'l cel, y m' hi he enfonsat més y més en l' infern de ma passió. Ja no 'm sento defallir, sento oratjos que mon ser esclata dilatat per la forsa de ma sanch que no cap en lo corriol de mas venas; sento mos nervis que 's trencan d'estirats, y que á la forsa de son mateix calor mon cervell s'evapora.

Ja no veig rés: ni 'l més llunyá celatje d'esperansa s'ovira en l' horisó de mon camí; ja está tot acabat. De una bufada s'apagat la llum que senyalava lo límit de ma vida. ¡La vida! y qué será d'aquí endavant pera mí, sino l'ineludible recor d'un bé no conseguit, d'un desitj no realisat...? En derrera, la ràbia estúpida de no haver sapigut arribar al fi que 'm proposava, endavant la traidora febra d'un mal que no ha de fer llàstima á ningú. Soch com un home que oscil-lant demunt d'un abim, ha sentit trencar la corda que 'l sostenia y no tenint res en lloc pera arrapar-se, voldrà ser ja dalt-abaxa pera abreviar son torment.

Ahir la vaig veure y 'm fou propicia la sort pera empêndrela.

Tot lo dematí havia sigut fosch: bromas plomosas corrian pausadas per l'espai, agombolantse sota 'l sol y transmetent al dia aquella claror groga y macilenta que porta á la memoria las mal humorades horas de 'ls derrers dies de la tardà. D'en tant en tant un rui-xim de pluja menuda é impalpable queya de 'ls núvols com una polsina humida; l'enllotat de 'ls carrers era negrench y en las fatxadas de las casas, de cara al vent, la pluja enfosquit ab clapas regulars de tons més nigrès lo que 'ls cossos sortints no protegien, semblava dibuixar sombras llarguissimas á las voladas, balcons y gorniments destacades del llis de la paret. Los arbres sense un alé de vent revinclaran á terra 'l extrem de sus fullas d'un vert més viu qu'altres dies, carregadas ab una goteta d'aigua que may s'acabava de desprendre pera caure á terra; las aurenetas volaven xisclant, tant aviat abaixant son vol fins á fregar sus alas per arrans de terra, com aixecantse y fugint pe 'l demunt de 'ls terrats.

En tot lo llach del carrer d'Aragó la gent era escassa y 's sentia de ben lluny fanguejar un carro ó rodolar un cotxe pe 'l demunt del pis fangós, mentres los pochs transeunts, á saltitrons y ab pas desigual, tractavan de evitar los clots d'aigua argilena. De prompte ella hi desembocà y anava tota sola. Segurament per causa del temps, havian deixat d'acompanyarla las nenes, com cada dia solian ferho, al anar á missa á la Concepció.

Resolut entrí en l'iglesia. Batia mon pulmó d'una manera tan forta com no ho havia sentit mai y ma

llengua seca se 'm quedava adherida al paladá. Vaig quedarme en la pica de l'aigua benyeta recoltsat en la paret. No sé quant temps vaig estarhi, empero á mi 'm semblá un sige. Pe 'l grunyit del cansell y 'l bruix sedós de son vestit, sentí qu'entrava, y al acostar-se lo remor de son pas, no puch, no sé esplicarte l'estrany efecte que feu en tot mon ser que s'estremia, qu'hauria volgut serne ben lluny y al mateix temps qu'anellos, me semblava no havia de veurela arribar mai. Ella no m'havia vist y al pendre l'aigua diguili ab veu tremolosa y entretrenada.

—Isabel, tinch de parlarli.

Flairava las emanacions de son perfum predilecte.

Sos ulls cercaren al atrevit que d'aytal manera l'emprevina y reconeixentme,

—¡Vosté Albert...! digué ab estranyesa y desconfiansa.

—Si; jo que foll d'amor, cerco y no trobo un moment pera ferli veure l'estat de mon espiritu... jo que... y al mateix temps prenentli jo la ma, me la feu deixar anar ab forta sunsada.

—¡Impertinent! ¡oh! apartis del devant meu ó crido demanant socorro.

—Si, cridi; si, Isabel; pot moure un asvalot, pot fer un escàndol, mes lo farem tots dos. A mi que 'm fa que 'l mon s'enteri de la meva passió. ¡Y bé! que vingan. Jo allavors los hi diré que l'estimo; que l'estimo de temps y m'abandonà, y la gent batxillerà d'això se'n pendrà 'l que vulga. Vosté m'ha d'escutar á la forsa ó de grat, trihi, vol sentirme vosté sola ó bé vosté y 'ls altres...?

Llavors sos ulls se dilataren, una mirada de temor, clara y suplicadissa 'm vingué festejar; mes fou una exhalació, un moment passat miram' ab calma freda y digué tot baixet:

—¡Es boig! y alsant la veu: sortim, sortim d'aquest lloc, no vinga á profanarlo; y ab pas magestuós l'emprengué en vers la porta. Sumís sens saber que feya seguirà jo aturdit, sens pensament. La calma seva me havia aniquilat.

Un cop ja fora, y al peu mateix de l'iglesia, 'm digué després d'haverme mirat séria y atenta:

—¡Y be qué vol? de grat ó be á la forsa m'ha dit que l'havia d'escutar... parli y espliquis; y veient que jo callava, continuà:

—Fins aquí, Albert, ha arribat la seva obcecació, y ha perdut á tal extrem son poder sobre sí qu'hasta s'oblida de ser un caballer? Vosté, á la forsa, obliga á una senyora á escoltar rahons y ximplerías fillas d'ideyas qu'à vosté mateix han d'enrogir? Què, donchs, pot direme? què sense haberli jo donat motiu m'insulta, suposantme capás de baixesas que després de comesas seria vosté mateix qui judioqués ab major cruhesa? Vol dime, tal vegada, que 's mereix l'home que confiat en mi m'ha donat son nom pera qu'arrosegui son honor per terra, enfangantlo en lo lloc d'una passió criminal? Vol ferme veure l'ignocència de mas fillas escorcollant un misteri que havia de ferlashi abaixar lo cap y enrogir las galtas ab la memòria de sa mare...?

La pluja anà creixent, y era ja 'l ruixim tant seguit qu'empapava nostres vestits y fuetja nostra cara al arremolinarla 'l vent.

—Me sembla impossible; ho veig y no ho crech, continuava l'Isabel cada cop més exaltada; no ho sé, no entenc fins á quin extrem ha pogut perdre 'l sentit comú, pera atrevir-se á dirigirme semblant llenguatje. Diguim, diguim, qu'una vegada sola jo li he donat p'eu pera que abusés aixís de la meva situació, pera poder trobar una disculpa á la seva conducta qu'abusa sens cap mirament de la confiansa de mon marit, y de la mateixa amistat que jo he depositat en vosté. May m'hauria pensat que l'oberta franquesa y l'intimitat dispensada en terra estrangera, com justa expansió de un cor sensill y no avesat á hipòcritas restriccions, pogués donar lloc al abús, al atreviment y al insult. Albert, fassí per Deu abstracció d'aquests pensaments que vuy creure impremeditats, estudihi sa conducta y judioquis vosté mateix. No vuy ser jo qui fallí; vosté mateix ab reflecció calmosa, diguim que'n pensaria del home qu' hagués obrat ab una germana seva d'una manera pareguda á la de vosté ab mí...?

Callà y sos ulls me miraren ficsament com esperant una resposta que vingués á donar rahó á sa argumentació.

A la exaltació del moment semblava que creixea sa bellesa esplèndida. Sos ulls ardents y esqueixats, deixaven escapar borbollons de vida; son pit confiat pe 'ls sentiments oratjos que 'l agitaven, alsavas com si volgués rompre la débil y sedosa presó que l'oprimia sa boca, per un mohiment peculiar seu gaire be arrodonida ab los llavis endavant, quan hermosa estava en aquell instant tempestuos per son espiritu!

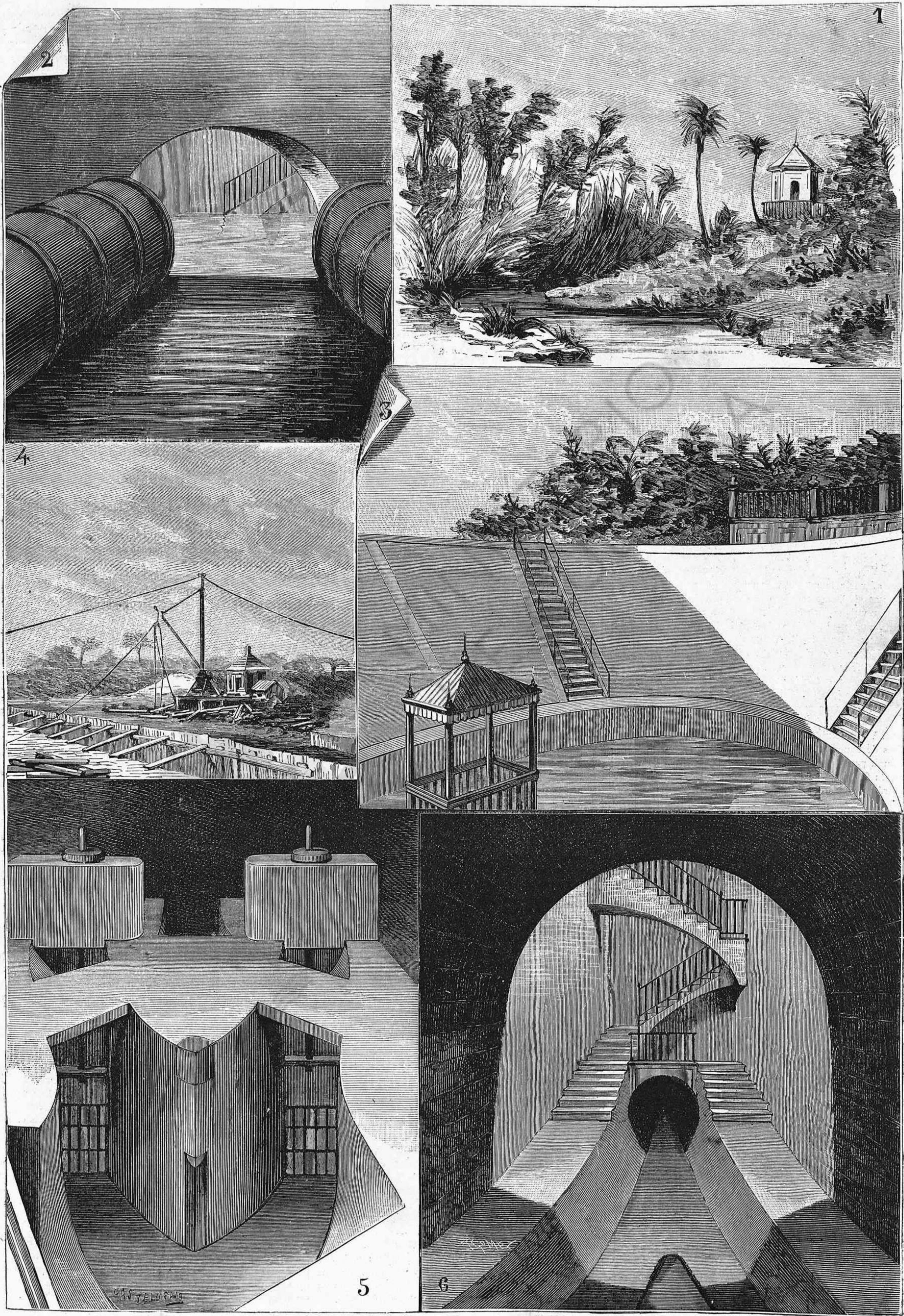
La pluja humitejava mon front ardorós.

—Isabel; diguili á la fi, respondent més al devassall de mas ideyas que á las paraules: no sé, ni vull saber, la major ó menor conveniència de ma conducta. Jo sé tan sols, senyora, que desde 'l dia fatí en que la vaig ve-

LA MAJA

QUADRO DE VICENS PALMAROLI — DIBUIX DEL MATEIX

CANAL D' AIGUAS DE VENTO EN LA HABANA

1. Riu Almendares que atravessa l' Canal. — 2. Conducto de l' aigua. — 3. Gran manantial d' origen. — 4. Excavacions pera l' aqueducte. — 5. Distribució de las aigües. — 6. Gran canal conductor.

Croquis de nostre corresponsal artistich en la Habana D Romà Clausolles

re, 'm persegueix 'l recort de sa bellesa qu' està fixo en mí, incitat i arrebatador, y 'm crema com un ferro vermell de foc que xiuxiuejés en mas entranyas. Vosté m' oposa rahons què basa en son marit y en sus fillas...! Què 'm fa á mi d' ell, ni perque 'm retreu, á qui 'm dificulta d' acostarme á vosté, sens comprender un be que no mereix. Si es que no 'm vol veure fora de mí, no me'n parli; no 'm parli de la neu que cau demunt de la flor y la mustiga. Y en quan á sus fillas, tampoch me las retregui mes; son fillas d' ell; y al pensar en tan valiosa rivalitat, sento tota la rabia, tot lo coratje que hi ha en mí, pujarme al cap, y capás d' aniquilar unas y altre, marit y fillas. No, Isabel, no; vosté no pot acceptar l' afecte egoista d' un vell, per aspiració de son amor; y la crech massa digne, massa franca, massa lleal, pera mentirli hipocritament un amor que no pot sentir. Jo en cambi, Isabel, li ofereixo un amor sens límits. Pera mí en lo mon no hi pot haver sino vosté; res mes, perque tot quant vosté no siga, no es sino la dissot y la pena, lo no res, lo fàstich. La joventut vol joventut, la vida cerca vida, y may podrà donarli qui ja la te gasta. Jo soch seu, Isabel, tot seu y si...

De sos ulls brollavan guspiras.

—Fugi; fugi de mí, 'm digué sens darmes temps d' acabar y ab tanta forsa com si las paraulas s' empeyessent l' una á l' altre, pugnant pera sortir més depressa; y que per un may més lo veje en ma presencia. Vosté no te cap dret, ningú li ha donat pera trencar la cadena de ma tranquilitat, ni 'ls lligams que m' uneixen á lo que en lo mon hi ha de sant y honrat. Vosté y jo som dos pedras que rodolan per las dugas vessants oposadas de una montanya, jo per l' endevallada suau del deber, vosté per la ràpida y trencada que conduheix al abisme de la maldat y la maliciosa. Vosté 'm fa angunia; vosté... si no 'm fes ascos ab la seva manera de pensar baixa é inmunda 'm faria riure! Oblidantse de que es un home y de consegüent nivellantse á la mida de las bestias que no tenen altre fi que la materia, me fa llàstima, Albert; mes llàstima que 'l ràstich que no sap aprofitarse de las ventatjas que li dona l' inteligiencia de 'ls altres que valen més qu' ell y que cada dia pensan nous invents pera afavorir la rassa humana. Si no sap apreciar las qualitats de 'ls altres, visqui sol; si topa la seva manera d' esser vulgar y asquerosa, ab l' innata delicadesa de qui dona cult al espírit y á 'ls sentiments delicats, sants y honrats, despullis d' aquesta especie de barnis social que li dona l' apariencia d' una persona ben criada; si es fet del fanch d' un femer, vagisen á viure ab los reptils fastigiosos qu' hi rastrejan y s' hi nodreixen, no vinga á barrejarse ab qui no te ni vol tenir res de comú ab tan vil nissaga, y sobre tot, no insulti á qui per son sentiment y sa delicadesa está molt per en sobre de vosté. Y ara deixim en pau: desde aquest punt som personas desconegeudas; fasce 'l que vulga may més obtindrà una paraula de mos llavis... No; no 'm donga la ma que 'm faria llenars lo guant.

Girá en rodó y se 'n entrá en l' iglesia. Jo plantat en mitj del carrer vaig seguirla fins que 's perdé en la portalada, entrant després ab pas inseguir com un borratxo.

Estava agenollada y recoltzada en una cadira, plorant á grans gemecs. Vaig sortir traspasat de son dolor. Ja no l' he vista mes.—Albert.

FRANCESCH DE BOTER.

(Seguirà)

M O D E S T I A

No goso ni tan sols anomenarte,
mes se qu' un jorn vaig veure ta bellesa
y va ser pera mí tot hu 'l mirarte
y 'l quedarme en lo cor ta imatje impresa.

Desde aquell dia que mon cor t' adora
y anyora 'l raig de ta mirada pura,
mes després he sabut, ma robadora,
que 'l que menys en tu val, es ta hermosura.

Desde qu' he sapigut qu' es ton cor noble
de totes les virtuts arca ignorada,
desde llavores que t' estimo 'l doble,
t' estimo per hermosa y recatada.

No temes no que lo tresor que tancas
ab mon cant imprudent al mon descobre,
rosaret de tot l' any, tes roses blanques
no es hora encara que lo sol mitx-obre.

Ton nom prehuat de tot lo bo penyora
no hi ha perill que surti de mos llabis,
be massa que jo se que per tu fora
lo pitxor més pitxor de los agravis.

Conhort de pobres y dels jays amiga,
la ma que tu 'ls hi allargas abundosa,
encar-ningú l' ha vist, per mes que siga
de-tots endevinada, nina hermosa.

La maynadeta 't creu com á germana
y en sos jochs ignocents fins te convida,
y 't barrejas entre ells en la sardana,
garlanda per los dits entreteixida.

Y en mitx d' aquell aplech de gent cofoya
que 't va seguir per tot bellugadissa,
¡com t' hi trovas á pler! més alegroa
com més vas atiant sa xerradissa.

Sota l' parral que ton balcó corona
boy amagat en sos espés fullatje,
son bon matí lo rossinyol te dona
y ve en los vidres á espolsá 'l plomatje.

Y ets tu lo seu amor, nina encisera
com de tothom qui 't veu una vegada
puig va deixar al véret riadera
la seva amor al bosch abandonada.

La modestia en ton front noya ditxosa
resplandeix per igual ab-la hermosura,
¡felis aquell de qui 't diras espasa
la més bella, més santa y la més pura!

Qué dolsa á ton costat deu ser la vida;
santa maysó hont regnava l' honradesa,
l' has tornada ab t' aroma benedida
un paradis d' amor y de tendresa.

Y al mirarte los pares tan hermosa
la vida en ells ab nou vigor s' agita,
y altre cop en son'cor, esplendorosa
de sos vint anys la passió hi palpita.

Tranquila dorms confiada en ta ignorancia
del mon no coneixent dol ni amargura...
encara res no saps d' altra existencia
barrejada de plers y de tristura.

Mes un jorn ja vindrá en que somniosa
passarán per los ulls brillants imatges,
que s' alsaran en professió confosa
entre mitx de vesllums y de celatges.

Y ascoltarás prop teu ramor de besos
d' auells enamorats, y batrer d' ales,
música d' arpes y ab colors encesos
la terra 't mostrará ses millors gales.

Y sentirás llavors una anyoransa
com may dintre ton cor l' hajas sentida,
y será 'l nom d' un jove ta esperança
qu' omplenará per tu tota la vida.

Oh llavores ma dolsa robadora.
per un recort ian sols que no 't daria...
si indiferenta ja mon cor t' adoraría
com més enamorada jo 't voldria.

RAMON E. BASSEGODA.

CONGRÉS CATALÀ DE JURISCONSULTS

(Continuació)

Lo Sr. Mascaró, havent demanat la paraula pera rectificar, digué que las institucions que haurian de discutirse no eran tantas com havia suposat lo senyor Bertran, perque sobre molts punts del dret civil regia ja en Catalunya la legislació general, essent altra d' ellas la del matrimoni, que estava regulat per la llei sobre matrimoni civil del any 1870. Observà que seguit lo sistema de no voler discutir las institucions, no s' aumentaria lo més mínim l' autoritat del diputat foral pera Catalunya devant la comissió general de Codificació; puig que, al contrari, al sostener aquell la necessitat de que tal ó qual institució se conservés en lo Códich general, podria objectárseli ab la falta de proba de que tal fos la voluntat del país, y de que allò fos lo acceptat per los homes de ciencia. Negà que la legislació catalana formés un cos de doctrina complet y acaba, per trobarse informada d' elements diferents, y per haver quedat estancat en sa existencia, sens poder viure ab la vida del dret modern. Feu present las modificacions trascendentals que 'l nostre dret civil havia experimentat per varias lleys modernas, com la hipoteca, la del dissens patern y altras, y l' estat en que 's trobava actualment á conseqüència de varias sentencias del Tribunal Suprem de Justicia, y per últim ab motiu de las apreciacions fetas pel Sr. Bertran sobre 'l decret del 2 de Febrer de 1880 y sobre codificació, entrà en altra serie de consideracions, basadas en que aquell era conseqüència del precepte constitucional, per ningú combatut, sobre la unitat de Códichs pera tota la nació, y en que era arribada la època de fer lo Códich general, atés á que totes las nacions d' Europa tenian ja 'l seu códich respectiu, excepte Inglaterra y Turquia, acabant per recomanar la conveniencia de que s' entrés en la dita discussió de las institucions catalanas, á fi d' examinar, reconeixer y conservar lo que ellas tinguessen

de bò, asssegurant que això era lo que volia la minoria, en termes, que quan á la majoria li faltessen adalits pera defensar lo just, lo pertinent y lo útil d' aquelles institucions; los adalits sortirian dels bancs de la minoria.

Lo Sr. Bertran rectificà breument, manifestant, que deixava pera ocasió més oportuna contestar á alguns dels conceptes del Sr. Mascaró.

Lo Sr. Orriols (D. Joan Baptista) consumí 'l segon torn en contra del article quart de la proposició reglamentaria, comensant per lamentarse de que s' emprenys aquella discussió, atés á que en lo fondo tots estaven conformes, puix que tots volian conservar las institucions catalanas en quant fossen conservables, que era en sa quasi totalitat, consistint únicament la divergència, en que la majoria del Congrés volia conservarlas en son actual estat, sens entrar á discutirlas, mentres que la minoria sostenia la conveniencia d' aquella discussió pera depurarlas y millor assegurar sa conservació, posantlas en consonància ab las necessitats del dia, y sent- las figurar en lo Códich general. Combatí lo *statu quo* llegislatiu á que aspirava la majoria, ab varias consideracions fundadas en la base de que 'l dret ha de nodrirse de la savia de las costums y de la tradició, y ha d' inspirarse en lo modo d' esser de las societats modernas. Observà que la intransigència que's manifestava per la proposició de fondo, que per l' article que 's discussia 's demandava fos presa en consideració, podria esser funesta pera la conservació del nostre dret civil, perque essent malament interpretada, tal vegada s' hi veuria en ella certs ressabits de rebelió ó esperit separatista, dominantse peu á que, així com un distingit orador de la escola conservadora digué en certa ocasió: «Per mas tendas no passan demòcrates disfrazats de lliure-cambistas, se digués: «Per aquí no passan separatistes disfrazats ab lo manto de catalanisme», y termina retxas-sant la calificació de antifuerista que s' aplicava á la minoria y reiterant la manifestació feta al principi de son discurs, sobre los propòsits y desitjos d' aquesta.

Lo Sr. Cadafalch (D. Joaquim) consumí lo segon torn en pró de dit article 4, retxassant avans que tot la nota de separatista indicada pel Sr. Orriols. S' extengué després en varis consideracions generals, encomiant lo dret civil, civil català y fent notar la dificultat que hi havia d' entrar en la discussió de aquest dret per falta material de temps, així com lo inútil de semblant discussió, per tenir ja tots, y cada un dels senyors delegats, format lo seu criteri sobre la materia.

En aquest estat, atés á lo avansat de la hora, lo senyor President reservà al orador l' us de la paraula pera la sessió següent, y al anar á senyalar lo dia pera ella, se suscitó un petit incident ab motiu de haber demanat lo Sr. Renyé que las sessions fossin diàries, á lo que s' hi oposà lo Sr. Planas (D. Manel). Lo Sr. President aixecà la sessió senyalant pera la pròxima lo dia 15, advertint al públic que en lo successiu solament se permetria la entrada en lo Paraninfo per medi de targetas. Era un quart de vuyt

Sessió octava. Comensá á dos quarts de cinc de la tarde del 15 de Janer últim, sots la presidència de don Melcior Ferrer. Llegida pel Secretari Sr. Broca l' acta de l' anterior, fou aprobada per unanimitat; y per la Presidència se donà compte de que havia presentat sa credencial lo delegat per Vilanova y Geltrú D. Joseph Coroleu.

Entrantse á l' ordre del dia, que era la continuació del debat pendet, lo Sr. Cadafalch reanudà son discurs en lo qual, després de donat gràcies per habérseli reservat l' us de la paraula, s' ocupà dels treballs realisats per la Comissió organitzadora del Congrés y de las bases pera la discussió acordadas per la secció jurídica, de la que havia ell format part, manifestant que aquestes estaven calcadas en lo R. D. de 2 de Febrer de 1880, pero que constituian un treball incomplet per la dificultat que del enllàs que hi havia entre totes las institucions, resultava, pera fixar ab precisió quinas havien de conservar-se y quals no en lo Códich civil general. Pera probar que no havia de entrarse en la discussió de las citades institucions, habentse de partir de la base del projecte de Códich civil del any 1851 com preceptuava lo citat R. D., feu un judici crítich de aquell códich, posant de manifest alguns dels seus principals defectes, y després de algunas altres observacions, ab las quals esforçà algun dels arguments ja aduhits, terminà dihent, que era precis desllindar los camps, que los sostenidors de la proposició tenian per lema la conservació del dret català, y que los catalans, avans que tot, eran espanyols, com no donaren bonas probas en lo Bruch, en África y en Amèrica, pero que volian la conservació de las lleys que per obra del temps se havien encarnat en nostras costums constituint una gran part de nostre ser.

Rectificà lo Sr. Orriols, manifestant, que havia sigut mal comprès lo seu concepte al parlar de separatistes, lo qual no fou altre, que fer present lo perill que hi havia, de que pels poders gubernatius se veijés aquella tendència en la línia de conducta de caràcter intransigent, que 's trassava en la proposició á que 's referia

L'article que s'discutia, apreciant equivocadament los propòsits de sòs sostenidors. Excità à la majoria que dongués al debat tota la amplitud necessaria pera evitar tota sospita, indicant que tal vegada no seria del tot infundada, puix que la majoria no podia negar en termes absoluts, que hi havia dins d'ella, un grup que, qual llop disfressat d'ovella, professava una marcada tendència al separatisme (manifestacions negativas y mostras de desagrado de la majoria y del públic, interrumpiren al orador, qui retirà aquelles paraules à instància de la Presidència.) Terminà comparant los grups del Congrés à les escoles economistes, diuent que la dreta venia à representar un *prohibicionisme jurídich*, ó sia, la inmobilitat ó l'estancament en materia llei legislativa, y que en la minoria hi havia dos tendències, una que podia calificarse de *lliure-cambista jurídica*, sostinguda per aquells que animats d'un exagerat espírit filosòfich acceptarien importacions exòtiques à nostra patria que armonisessen més ó menys ab nostres costums y actuals tradicions, y un'altra, la *protectionista*, ó d'aquells que componen l'element conservador jurídich, sense estar renyit ab l'element progressista, à qual última tendència digué perteneixia, puix vivint en lo sigle XIX, y no en lo XVIII, ni en lo XX, volia viure segons ell, seguir la marxa del progrés, atenent à lo present, pero ab la vista fixa en lo porvenir.

Rectificà lo Sr. Cadafalch.

Al anarse à votar lo dit article 4.ª lo Sr. President donà compte de una petició presentada à la Mesa y firmada per 20 senyors delegats, en la que s'demanava que la votació fos secreta. Lo Sr. Bertran s'hi oposà ab energia y demanà que fos nominal, diuent que aquella petició era ofensiva à la dignitat de la majoria del Congrés; però habent observat lo Sr. President que prevenintse en un de 'ls tres articles aprobats (que llegí) que la votació fos secreta, quant no tractants de persones ho demanesssen 20 senyors delegats, tenint aquell número de firmas la proposició presentada, la votació havia de esser secreta, lo Sr. Bertran deferent a la Presidència, no insistí ab sa anterior petició, pero demanà que sas paraules constesssen en l'acta, y lo Sr. Sol manifestà que jamay podia ofendrer, qui exercia son dret y que los firmants de la proposició usaban del dret que 'ls hi concedia lo Reglament.

Efectuada la votació per papeletes quedà aprobat dit article 4.ª de la proposició de forma ó reglamentaria per 61 vots contra 35.

En aquest moment deixà la Presidència lo Sr. Ferrer y l'ocupà D. Joseph Borrell y Montmany.

Passantse à la discussió del article 5.ª y últim de dita proposició reglamentaria, que expressa: «Que tan aviat »com la Mesa hagi formulat son dictamen sobre 'l Reglament, se destini la primera hora de cada sessió à la »discussió y votació per articles del mateix», lo senyor Planas (D. Manel) proposà una variació en dit article, en lo sentit de que la primera hora se destinés à la discussió de la proposició de fondo y la segona à la de Reglament, pero habent impugnat aquesta variació lo Sr. Sandiumenge, lo Sr. Planas la retirà quedant aprobat dit article 5.^a

Anunciat per lo Sr. President que s'passava à discutir la proposició de fondo à que se referia un dels articles de la reglamentaria, se llegí una en que s'demanava se declarés no haberhi lloch à deliberar sobre aquella, y demandada la paraula per una qüestió d'ordre per lo Sr. Maluquer y Vidal, observà que habentse ja prés en consideració aquella pel article 4.ª de la reglamentaria, no podia admeters la de no hi ha lloch à deliberar sobre ella; lo senyor Sol s'oposà à que s'entrés à la discussió de la esmentada proposició de fondo, per no estar à l'ordre del dia, demanant se discutís la de no hi ha lloch à deliberar, y la Presidència manifestà que entenia estava dintre l'ordre del dia la discussió de dita proposició, pero que atés lo avansat de la hora se deixaria aquella discussió pera la sessió pròxima, y que no esent tampoch à l'ordre del dia, la de no hi ha lloch à deliberar, no podia discutir-se en aquella sessió.

Acte seguit se llegí una proposició demanant fos nombrat President honorari del Congrés D. Manel Durán y Bas advocat foral pera Catalunya. Lo Sr. Cabot observà, que no podia entrar en la discussió y votació d'aquesta proposició per las mateixas rahons exposades pel Sr. Sol en lo referent à la proposició de fondo, y pel Sr. President en la de no hi ha lloch à deliberar, pero després de un lleuger debat entre lo Secretari y lo Sr. Cabot, sobre si estava ó no aquella proposició dins de l'ordre del dia, se posà à discussió y presa la paraula en contra pel Sr. Sol, digué que respectava al Sr. Durán y Bas, pero que conceptualava que la proposició no era oportuna, porque aquella Presidència debia haber sigut proposada y acceptada per unanimitat, desde l'primer dia, puix de lo contrari naixia morta y sense lo prestigi que caracterisava à la Presidència honoraria quant reunià aquella circumstancia. Manifestà lo senyor Danés que desde l'primer dia s'invitá à suscriurer la propo-

sició à tots los senyors delegats, à lo que contestà lo senyor Bosch que à pesar de formar ell part de la Comissió organitzadora no se li havia donat cap notícia de aquella proposició.

Posada à votació secreta dita proposició, ab la qual lo Congrés nombrà per son President honorari à dit D. Manel Durán y Bas, fou aprobada per 62 vots afirmatis contra 8 negatius, qual resultat fou saludat ab una salva de aplausos, y senyalantse l'ordre del dia pera la pròxima, se aixecà la sessió. Eran dos quarts de vuit.

(Seguirà)

S. RIBOT.

BELLAS ARTS

DESDE nostra última revista, s'han exposat en casa Parés, varis obras, algunes d'elles recomenables y sobre totes las quals, ab la breutat é imparcialitat que acostumen, anem à donar nostre parer.

Hi han dos quadrets d'en Mas, que si bé son estudis del natural molt ben buscats, de colorit brillant y pintats ab molta soltura, no son treballs dels quals poguem dir gran cosa, puig què l'assumpto no 'ns crida l'atenció ni 'ns interessa per lo frívola.

Lo Sr. Campmany exposa un retrato de senyora, no tan bò com lo últim anteriorment exposat per ell. Lo que 'ns ocupa, te la cara crua de tò, fet tot ell, ab un xich de pena. Hi ha en lo vestit un deixó de color que 'ns va malament y si lo senyor Campmany nos te de creuer, d'aquí endavant no vulgui fer brillar las sedas à copia de vernís, puig que no es la manera de imitarlas. Aquestas tenen sempre uns reflexos sechs y crusos y que se separan molt dels tons greixosos que dòminan en lo seu quadro. De tots modos lo retrato del senyor Campmany sempre tindrà interés per la semblaça ab lo modelo.

Lo senyor Atché hi te exposat un busto de barro, retrato d'en Rubinsteïn molt ben modelat. Per uns s'hi sembla y altres diuhent lo contrari y velshaquí un treball bò y dolent segons per qui se 'ls mira.

Hem tingut lo sentiment de veurer exposadas al costat de obras recomenables, dos grupos de barro *al cromo*. Es una brometa que creyém no passarà d'aquí y que l'autor procurarà fer d'aquí endavant, barros crusos ó cuysts, pero no *il-luminats*. Ab las sevas disposicions pot arribar à ser un escultor de debò.

Lo senyor Durán, exposa dos treballs fins, fets ab un amor y cuidado que encanta; son dos quadrets de gènero recomenables, sobre tot la florista qu'es una mossa simpàtica, bonica, apuntada del natural ab una sencillles y facilitat en la pinzellada dignes del major elogi. Los detalls son vritat sobre tot la torreta ab la enredadera. La panera un xich monòtona. Sentim que lo senyor Durán no exposi més sovint.

Y per últim un quadro d'en Ènrich Serra, pintat à Roma.

La seva última obra ó lo ménos la postrena que nosaltres hem vist, no correspon à las esperances que tot hom havia fundat ab aquell apreciable jove. Representa unas senyoras que s'assejan vora d'un safreig. L'assumpto es trivial com la major part dels quadros que se anomenen de gènero. No ha tingut acert en la elecció dels models, puig aquellas no son senyoras si be hi van vestidas. Tot lo més son tipos de mossas del camp adornadas ab robes que no son per elles.

Los detalls no ajudan à l'obra per que aquesta produéixi l'seu efecte, per exemple: las sombrillas, sobre tot la vermella, no serveix per fer sombra, es petita, no pot donar à la cara aquella vermel·la terrosa que no s'acosta ni al cutis transparent ni al torrat d'una dona del camp; las plantas son d'una monotonia fatigant y aquell cel no demana sombrillas. Acabarem aconsellant al Sr. Serra que ya que ha tingut lo bon acert de imprimirs en assumptos de la època actual, que no abandoni aquesta idea, y, que sabent com sap ell, pendre del natural uns apuntes tan justos com ne te proves donadas y no faltantli com no li falta talent per pensar un assumento, y mans hábils per executarlo, es necessari que 'ns ho demostri produint obras de més trascendència.

Nos dispensarán nostres lectors de que, com prometrem en nostra última revista, no 'ns ocupem avuy dels objectes d'art de casa Vidal, puig, com sabém que aquest senyor n'està acabant alguns de verdader mérit, esperém parlarne un altre dia, que ho farém d'aquests y d'aquells.

FREDERICH PRIETO.

NOVAS

Lo popular y festiu escriptor senyor don Eduard Aulés ha tingut la desgracia de perdre à son pare D. Joan Aulés y Ferrás. Ab aquest motiu nos asociem al dolor qu'haurà experimentat per una perduta tan sensible.

Entre los molts periódichs que 'ns honran ab lo cambi debém fer especial menció de la *Gaceta Médica Catalana*, que desde 1.ª de Janer s'publica en aquesta capital dirigida per los doctors Rodriguez Mendez, Bonet y Formiguera. Es digne de que s'recomani molt eficacement à tots aquells à qui puga convenir per la índole de sa carrera, ja que en dita Revista à més de notables articles dels més reputats metges de nostra capital, hi veuen la llum altres travalls de las celebritats médica del extranger. Actualment està publicant una notable memoria sobre la manera d'obrar lo salicilat sódic en lo tractament del reumatisme articular agut, original de M. Vulpian, Degà de la Facultat de Medicina de Paris.

LLIBRES REBUTS

CERTÁMEN CATALANISTA DE LA JOVENTUT CATÓLICA DE BARCELONA. ANY 1880-II.

La importància del concurs literari celebrat darrerament per la Joventut Católica de Barcelona, queda de sobras comprobada, ab lo volúm què tenim à la vista merces à la galantería de la Junta Directiva de aquella Societat. Véjentse sino las firmas que van al peu de las composicions que conté, entre las quals hi figurant las de la senyora Moncerdà y las de dos distingits mestres en Gay Saber y això sols respondrà per nosaltres del mérit que l'hi hem atribuït.

Y encara que no sia del tot pertinent à nostre objecte debém també fer nos carrech de l'esplèndida edició ab que ha vist la llum pública lo volúm esmentat y que fa honor al establecimiento tipogràfic ahont ha sigut es-tampat.

Ademés de las composicions distingidas, figurant en ell lo cartell baix lo que 's regí'l certámen, l'acta de la festa, lo discurs del President de la secció catalanista senyor Riambau y Cortecans, ple de bons sentiments y nobles disitjos, exposats en molt correcta prosa, la memoria del senyor Secretari don Joaquim Cabot y Rovira tan recomanable com l'anterior discurs per sa forma literaria y un discurs de gràcies del Vice-President don Emili Selva, que termena ab un entusiasta ¡Visca à Catalunya!

Entre las composicions illorejadas figurant Pilar, premi de la flor natural y D. Jaume en Sant Geroni, premi del ram de lloret d'argent, de las quals y ab diferents motius nos havém ja ocupat en las planas de LA ILUSTRACIÓ.

Lo reverent senyor don Jaume Collell guanyá la flor de taronger d'or y argent, ab una composició titolada, *Crit de l'ànima*, ben digne de la inspirada musa del ilustrat sacerdot de Vich, y en la qual 's manifesta lo poeta enèrgich qu'en altres temps escrigué *Lo Someit y À la gent del any vuyt*. L'incontestable mérit que reuneix la citada poesia no vol dir en cap manera que 'ns associem al sentiment que l'informa perque nosaltres no hem de renegar may del segle que 'ns ha vist neixer com ho fa lo senyor Collell en sas inspirades estrofas y molt especialment en la que clou la composició. Estém convencuts de que 'ls temps actuals tenen grandissims defectes, pero tampoch som cegos per desconeixer que també han tingut los seus las generacions que 'ns antecediren. Per més que recordém ab horror las salvajes escenes de 1835 no escriurém may com mossem Collell versos com aquests:

Pedres negres de fum, de sanch tacades
hont lo vent gemegant venjansa erida...

Nosaltres creyém que la venjansa es un sentiment indigne de tothom y encara més de qui com lo senyor Collell vesteix los hàbits sacerdotals per qual motiu volé creure qu'aquells versos s'escaparen à son autor, inadvertisidament y en lo foch de sa inspiració.

Del'jove poeta don Artur Masriera y Colomer son dues composicions *La branca morta* y *L'olivera*, que guanyaren los dos accésits al premi del senyor Collell. Res te d'estrany que la primera, mes que sia de correcta forma, resulte completament artificiosa, puig que 'l poeta 's proposa cantar sentiments qu'encara no està en aptitud de sentir. Tots los que tenim l'honor de co-neixer al senyor Masriera no podem ménos de sonriure veientlo exclamar à proposit de *La branca morta* de lloret qu'ostenta en lo seu balcó

Tot mostrantla à mos nets,
qu'alegres é inquiet
las mans me besan;
los dich:—No la llenau
per més que morta cau
de seca y vella.

¡Los nets del senyor Masriera! un jovenet de vint anys qu'encara està per mereixer.

Més recomanable es á nostre entendre *L'olivera*, encara qu' en sa factura no sia del tot original, portantnos á la memoria la composició d'un inspirat poeta mallorquí. Ab tot; aquestas reminiscències no esborran pas lo bon efecte de les numeroses bellesas escampades en la poesia del senyor Masriera que per altre part està ben portada desde'l principi á son acabament.

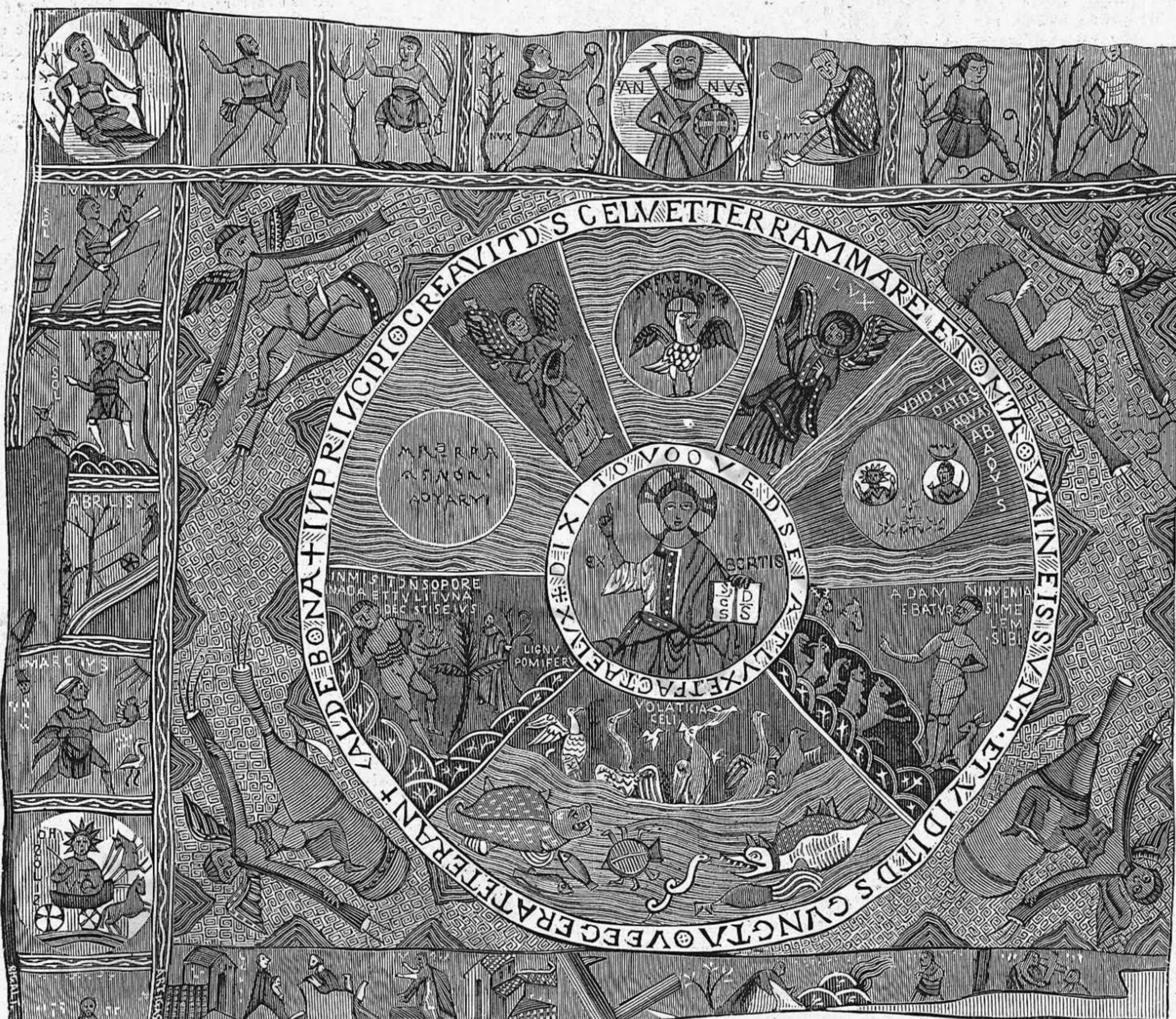
De nostra estimadíssima colaboradora donya Dolors Moncerdá de Maciá es un romans històrich que du'l títol de *Berenguer lo vell* ab lo qual guanyá l'únic accésit al premi conquerit per mossen Jascinto Verda-

ransas que desgraciadament no's confirmaren á sa mort. Lo romans de la senyora Moncerdá està fet ab notable sobrietat y ab un llenguatge triadissim, qualitats que per altra part son ja privativas de la seva distingida autora; es notable ademés per son perfecte colorit de l'època que pinta, qualitat á la que no s'aten ab massa freqüència per los poetas que 's dedican á contar los fets dels nostres ante passats.

Molt notables per lo treball d' investigació que representan son un *Ensaig sobre'l martirologi català*, premi d' una flor de passionera d' argent y un *Martirologi*

vament perentori. Per aixó no fem motiu de censura de lo descuydat del llenguatge, que generalment s' observa en los treballs d' investigació, defecte que á nostre entendrer tampoch han sapigut sortejar acertadament los autors de las memorias aludidas.

Les glories del Taumaturg català Beato Joseph Oriol, premi d' una joya simbólica d' or y d' argent, du per títol un apreciable travall del reputat poeta don Joseph de Palau y Huguet. Es una apologia entusiasta de las glorias y virtuts de nostre insigne beato, escrit en bona forma literaria com no es gens d' estranyar tenint en

TAPISSERÍA Ó BRODAT DEL GÉNESIS EN LA CATEDRAL DE GIRONA

guer. En aquesta composició pinta la senyora Moncerdá l'estat d'ànim del bon comte de Barcelona després del horrorós crim cometut per son fill Pere Ramon en la persona de sa madrastra donya Almodis, lamentantse de no haber pogut portar la felicitat al seno de sa família després d' haber sapigut alsar lo seu comtat al més alt grau de esplendor y grandesa. Tement per lo perivire de sos estats, y á fi de no dividirlos un cop ocorreguda sa mort, resolt donarlos per igual á sos fills Ramon Berenguer y Berenguer Ramon forjantse ab aquest motiu lo bon comte las més llausenjeras espe-

Catalá accésit al mateix premi. Lo primer es degut á don Francesch Rierola y Masferrer, académich de la Joventut Católica de Barcelona y 'l segon á don Pau Parassols y Pi, Pbre., académich de la Real de la Historia de Madrid y de Bonas Lletres de Barcelona; tots dos son acreedors á las distincions qu' obtingueren, y encara més, creyém, que composicions com aquestas que representan una pila d' horas de travall robadas al descans, resultan molt pobrement premiadas ab joyas com las que s' acostuman á dar en los certámens y tant més quant s' han d' escriurer en un plazo relati-

compte las qualitats recomenables qu' en son autor concorren.

Y per fi coronan dignament aquest tom uns Goigs de la Verge de Montserrat, dels quals n' es autor mossen Jascinto Verdaguer. Nos complavem en citar aquesta composició com una de las primeras sino la primera del concurs; en ella 's fa una exactíssima descripció de l' invenció de la verge y del monestir, tan notable per sa concisió com per lo perfecte sabor popular ab que està fet, qualitat principal que deu recomanarse en las obres d' aquest gènero.

BARCELONA — CASAS RECOMANABLES — BARCELONA			
GRAN CAMISERÍA Y CORBATERÍA ALSINA ESCUDÉ Y COMP.^a Especialitat en Corbates Elibreteria, núm. 10, principal	BAUCELLS Y FILLS Constructors de carruatges de luxe Especialitat en TRANVÍAS Ronda de Sant Pau, número 9	MANEL MATEU CRISTALL - PORCELLANA - LLOSA Tienda de San José 14, Rambla de las Flors, 14	Boren y Molla PERRUQUERÍA dels AMICHS Servet esmeralt Carrer de l' Unió, 14, entre sol
Pere Llibre CONFITERÍA - PASTELERÍA 7, Rambla del Centro, 7	Facturas - Targetas - Circulars 2, Guardia, 2 LITOGRÀFIA DE CAIRELL Especialitat en etiquetas y gallardets para botellas	Enrich Domenech y C. ^a FÁBRICA de LLIBRES RATLLATS y ENQUADERNACIONS 95 - Ausias March - 95	Gregori Estela SOMBRERERÍA DE LUXO 19, Rambla del Centro, 19

Reservats los drets de reproducció artística y literaria || TIPOGRAFÍA DE E. ULLASTRES. RONDA DE LA UNIVERSIDAD, 96. || S' envian números de mostra fora de Barcelona